

lyeket a háború fejleszt ki a polgárookban. E kérdés teljes tisztázása a mai erkölcsi élet legfőbb érdeke.

A juniusi szám G. Scheid értekezését hozza *A kíváncsiságról és kérdézésről*. Minden tudomány és művelődés a kíváncsiságból született: a tudományos szellem maga nem egyéb, mint módszeres kíváncsiság. A tudomány éppannyi új problémát teremt mint ahányat megold: eredményei mindig újabb kérdések. Az iskola tehát midőn könnyítés céljából egyszerűsíti a tudományt, voltaképen meghamisítja s a gyermek intellectualis nevelésének inkább árt mint használ. Nem éreztetvén a problémákat, a gyermek természetes kíváncsiságát, inkább elnyomja dogmatizmusával, ahelyett hogy fejlesztené. A mai tanítási eljárás, mely szerint a tanító, aki tud, kérdezi a gyermeket, aki nem tud — egészen helytelen. Az is tévedés, mintha kérdezve lehetne tanítani: ez a módszer úgy a tanítót, mint a tanítványt csak unatja. A főcél az legyen, hogy a gyermek érdekköre határozza meg a kérdések tartalmát, vagyis úgy tanítsuk a gyermeket, hogy ő kérdezzen. Természetesen a gyermeknek a helyes kérdezést tanulnia kell, még pedig azért, hogy helyes megfigyelésre szoktatjuk. A gyermek minden kérdésére kell felelni. *Pauler Ákos.*

*

Revue internationale de l'Enseignement. XXV. évf. 4. sz. 1905-
ápr. 15.

Langlois Ch. V. Notes sur l'éducation aux États-unis. Az oktatás szervezetére vonatkozólag kiemeli, hogy a tanítás három fokozatának egymás mellé rendelése és elkülönítése teljesen hiányzik az Egyesült-Államokban. Az elemi iskolából ennek folytán könnyű átmenet a *high school*-ba (középiskola alsó tanfolyama), de a tanuló az egyöntetűség hiánya folytán rendszeren egy-két évet veszítenek. A *college*-k többnyire felvételi vizsgát nem kívánnak azoknak az alsóbb-iskoláknak tanítványaitól, melyeket elismernek (*accrediting system*), de sok esetben ezek versenyeznek a *college* tanításával; a jövő fejlődése valószínűleg az lesz, hogy a *high-school* e tanítás első évét magába fogja olvasztani. Végre a *college*-ben gyakran egymás mellett folyik, sőt összevegyül a középiskolai és egyetemi tanítás. Ez az egyetem színvonalát leszállítja, amiről Münsterberg, a porosz származású amerikai pszichologus nyilatkozott kedvezőtlenül; a tanárok tudományt adagolnak, kézikönyveket írnak, nem önálló tudományos vizsgálódásra vezetnek. Ha az egyetemek színvonala emelkednék, azért mindegyik megtarthatná *college*-ét, ez volt magja, ez képezhetné a jövőben is törzsét a tanításnak. A Harvard-College már a

jövő fejlődés képét mutatja. A tantervekről, módszerekről és az elért eredményről a tanulmány szerzőjének nincs jó véleménye. A tantervben a szabad választás rendszerét fogadták el, de ennek sok káros oldala van. Bizonyos egységre törekvés nyilvánul és sok helyütt utánozzák a Harvard-College franciás rendszerét, mely négy ágra szorítja a választást és a tárgyak egy részét kötelezővé teszi. A kézműves tanfolyamok (slöjd), amelyet először Pestalozzi tanítványa Fellenberg Emanuel nyitott (1806.) Hofwyl-ben (Svájc), 1830 és 1840 között igen elterjedtek Amerikában. A *Manual training high school* száma ma is nagy és egyéb iskolák 25 %-nak tantervében szerepel a kézműves tanfolyam. De fejlődésében ez az irány megakadt és hívei mellett sok ellenzője is van. A gyakorlatban sok nehézséget okoz az elméleti és közügyességi oktatásnak összeegyeztetése, erre már a rajzoktatás is bizonyosságul szolgálhat, mely megfelelő módszer nélkül szükkölködik. Fokozza a nehézséget a pædagogiailag képzett mesterek hiánya, amit talán a jövőben el lehet háritani. A tanítás módszere a közvélemény szerint ment a hagyományos készségtől, alkalmazkodik minden újításhoz és a tanulók egyéniségét veszi alapul. De többnyire fiatal tanítók vagy tanítónők kezében a modern pszichologia módszereinek alkalmazása gyakran kísérletekre vezet, a tudás hiánya vagy elavultsága a tanítás értékét leszállítja. A heurisztikus módszer terjedése ugyan kedvező jel, de még nem vezet a megfelelő eredményre.

Association générale des étudiants de Paris: XXI-e banquet annuel. A párisi egyetemi kör f. é. márc. 9. Hôtel des Sociétés savantes-ban tartott díszbédjének Hervieu Paul, a francia Akadémia tagjának elnöki beszédje adott nagyobb jelentőséget. A beszédben 1873—78 kortársainak lelki állapotát elemezte és egymás megismerését, főképp az ellenkező véleményen levők tanulmányozását ajánlotta a mai nemzedék figyelmébe.

Caullery M., Quelques réflexions sur l'enseignement actuel des facultés des sciences et sur ses sanctions. A francia egyetemek bölcsészeti karán egyes szaktárgyakból nyert certificat képesít a tárgyak tanítására. Az új francia tanterv mellett kétszeresen érzik néha a hallgatók és a tanárok az egységes alap, az általános ismeretek hiányát. Ezek megszerzésére vezették be a Certificat d'études physiques et naturelles (P. C. N.) és Certificat de Mathématiques Préparatoires aux Sciences Physiques (M. P.) képesítést. E kettőt szerző kötelezővé kívánja tenni; a vegytan-természetrajzi szakok hallgatói a P. C. N., a mennyiségtan-fizikai szakok hallgatói az M. P. megszerzésével töltenének egy évet s ezzel érnék el a baccalauréat-nak megfelelő első egyetemi fokot.

André Edouard, Un partisan inconnu de l'enseignement mo-

derne címen *Block M.*: Alexandre Weill, *Sa Vie, Ses oeuvres* nyomtatásban megjelent felolvasását ismerteti idevágó részleteiben. Weill, a sokoldalú író már 1848-ban követelte a modern nyelvek tanítását (*Corsaire* tárcájában 1848 márc. 2. Carnot miniszterhez intézett nyílt levelében), nevezetesen a kezdő fokon a német és angol nyelvvel kívánta a latint és görögöt helyettesíteni, a klasszikus nyelveket pedig csak a felső fokon taníttatná.

Les universités féminines cím alatt Lemercier A. P.-nek a szerkesztőhöz intézett levele és alkalmi beszédjének egy részlete felújítja az 1903. évfolyamban és a f. é. januári s februári számokban érintett kérdést. Caenben nincs külön női egyetem és erre semmi szükség. A felső leányiskolák hiányait sem kell pótolni, azok kiválóan megoldják a rájuk háruló feladatokat.

Iráttár: A francia közoktatásügyi tanács 1904 április 18—28. tartott üléseiben a középiskolák nyári szünetének kezdetére és tartamára vonatkozó kérdést vitatta meg. Ismeretes a szavazás eredménye, mely szerint a szülők többsége a statusquo ellen, a tanároké mellette szavazott és a tanács is túlnyomó többséggel (31 szavazat 8 ellen) az utóbbi értelemben döntött (a szünet tartama 2 hónap, kezdődik aug. 1). A középiskolai tanulók országos versenyére (*concours général des lycées et collèges*) vonatkozó indítvány kapcsán a tanács elhatározta e versenyek eltörlését (28 szavazattal 16 ellen), de évente az iskolák részvételével rendezendő nemzeti ünnep tartását. Az *École normale* felvételi vizsgálatának szabályzata vitát keltett arra nézve, vajjon a középiskolát végzett összes tanulóktól megköveteljük-e a vizsgát görögből, amit a középiskolák tanulóinak két csoportja (*sections B, C*) nem tanul. A többség (22 szavazat 15 ellen) a görög vizsgát nem követeli.

Karl Lajos.

*

Die Experimentelle Pädagogik. Begründet und herausgegeben von Dr. W. A. Lay und Dr. E. Meumann. I. Band Heft 1—2. Wiesbaden, 1905.

Ezen új folyóirat bevezetésében Meumann kifejti egyfelől a *pæd. kísérletnek* a pszichológiától különböző sajátlagos tárgykörét és módszereit, másfelől kimutatja, hogy a tudományos pädagogiának kell, hogy ez az *alapvető* része legyen. Lay a kérdés gyakorlati oldalával foglalkozik: a tanárok alaposabb pæd. képzését követeli és ezen célból úgy az egyetemeken, mint a tanítóképző-intézetekben semináriumi gyakorló-iskoláknak és velük kapcsolatban psycho-pädagogiai laboratoriumoknak felállítását sürgeti. Különösen arra utal, hogy a didaktikai *kísérlet* a tulajdonképeni exakt tanítási gyakorlat, amelynél a